

De papegaai die de oorlog niet overleefde

Eind jaren vijftig, begin jaren zestig groeide ik (Stef Looijen) op in Heveadorp, dat tegen Doorwerth aan ligt. Mijn vader was werkzaam op de Heveafabriek. Van de meeste families in Heveadorp was in die tijd minstens één gezinslid op 'De fabriek' werkzaam.

De Valkenier

Op de hoek van de Oude Oosterbeekseweg en de Noorderlaan stond café-restaurant De Valkenier (nu Adriano), onder leiding van de heer Westman. Zoals wel meer jongens dat deden ging ik af en toe graag even kijken naar de papegaai die in De Valkenier zijn thuis had. Bovendien had Westman altijd wel een mooi verhaal te vertellen.

Een scheldende papegaai

De uitspanning De Valkenier was in de oorlogsjaren gewoon geopend en werd druk bezocht. En ook in die jaren was er een papegaai die, vanuit zijn kooi en vanaf zijn stok, het daar met zijn vele gepraat voor klanten en personeel gezellig maakte. Nu is het van papegaaien bekend dat ze makkelijk woorden oppikken en napraten. We kennen natuurlijk allemaal wel woorden als 'lorre' en 'koppie krauw'. Deze papegaai had een bepaalde specialiteit. Hij was erg goed in scheldwoorden en menig klant was maar al te bereid om te helpen zijn vocabulaire nog wat uit te breiden: Rot mof, rot op.

Onze papegaai bleek een goede leerling. En tot enthousiasme van velen werden velen begroet met de woorden: 'rot mof, rot op'. Die woorden waren, zoals Westman later graag vertelde, uitstekend voor de klandizie totdat enkele Duitse officieren in de zomer van 1943 een biertje kwamen drinken.

In de problemen

Aanvankelijk leken de Duitsers zich nogal met de luid pratende papegaai te vermaken. Dat ging goed totdat één van de officieren, die kennelijk begon te begrijpen wat de papegaai zei, boos opstond en naar Westman toeliep en zei: 'Was sagt dieser verdammter Vogel?!'. Er viel geen ontkomen aan. Wat de papegaai zei was te duidelijk om te ontkennen. Even leek het erop alsof Westman zou worden afgevoerd naar een ongetwijfeld trieste bestemming. Gelukkig kwam een vriend van Westman tussenbeide met de verzekering dat wat de papegaai zei pas diezelfde dag was aangeleerd door enkele klanten die alweer waren vertrokken.

Een triest einde

Of de Duitse officieren dit echt geloofden, weten we niet. Uiteindelijk is niet Westman maar de papegaai meegenomen. Enkele dagen later is bij De Valkenier een pakje bezorgd. Het was een doos en die doos lag onze papegaai. Hij lag op zijn rug, zijn pootjes omhoog, zijn nekje omgedraaid. Zo dood als een papegaai maar kan zijn. Een onbekend slachtoffer in een wrede oorlog.